

Robert Ketelaar wordt bedankt voor zijn hulp bij de totstandkoming van dit themanummer. Verder kon de uitgave van dit nummer mede tot stand worden gebracht dankzij een financiële bijdrage van onderstaande organisaties:

provincie limburg

Foto's omslag: Brunssummerheide nabij de Heikop (grote foto), met van boven naar beneden Vliegenschwam (*Amanita muscaria*), Zuidelijke oeverlibel (*Orthetrum brunneum*) op Beenbreek (*Narthecium ossifragum*) en Moeraswolfsklauw (*Lycopodiella inundata*) (foto's: O.P.J.H. Op den Kamp).

DE BRUNSSUMMERHEIDE

Een roerig verleden en een bloeiende toekomst

De Brunssummerheide is een soort omgekeerde oase. In de oorspronkelijke betekenis is een oase een vruchtbare plek in de woestijn waar het een drukte van jewelste is: hier was immers water en voedsel te verkrijgen. De Brunssummerheide is daarentegen een bodemkundig voedselarme plek waar mensen vanuit de omliggende drukke, sterk verstedelijkte omgeving naartoe komen om rust te zoeken. En dat zijn tegelijk de twee belangrijkste eigenschappen van dit natuurgebied: een voor de streek unieke flora en fauna en een rustpunt in het drukke leven van de Mijnstreek.

“Een ecologisch waardevol gebied waar mensen van kunnen genieten is dan ook het streven van Natuurmonumenten en de gemeenten Brunssum, Landgraaf en Heerlen. De drie omliggende gemeenten en Natuurmonumenten zijn inmiddels geruime tijd gezamenlijk betrokken bij het beheer van de Brunssummerheide. Dit is dan ook een goed moment om de kennis die in de afgelopen jaren over het gebied is verzameld te presenteren.

In dit themanummer wordt in een serie artikelen een beeld geschetst van de huidige en historische betekenis van de Brunssummerheide. De internationale betekenis kunt u niet alleen opmaken uit de gepresenteerde gegevens, maar is recent ook vastgelegd bij de aanwijzing van het gebied als Natura 2000-gebied.

Het stempel Natura 2000 is een erkenning voor de ecologische kwaliteit van het gebied en het gevoerde beheer in de afgelopen jaren. Eveneens is het een nieuw startpunt om in overleg met de omgeving de uitdagingen voor de toekomst vast te stellen. Want de roerige geschiedenis van de Brunssummerheide heeft geleerd dat het niet vanzelfsprekend is dat dit prachtige natuurgebied behouden is gebleven. De bruinkoolwinning en recenter de zandwinning hebben grote gevolgen gehad voor het gebied en de omgeving. Inmiddels zijn er goede afspraken gemaakt om verdroging van de Brunssummerheide te voorkomen. Ook de massale aanplant van naaldbout in de eerste helft van de vorige eeuw is ecologisch gezien minder gewenst. Natuurmonumenten

FOTO: HANS VAN DE LAAR

is daarom begonnen met het omvormen van bos naar heide en met het natuurlijker maken van de bossen. Dit laatste doet Natuurmonumenten door meer dood hout te laten liggen en meer (inheemse) loofbomen de ruimte te geven. Daarnaast worden samen met de gemeenten Brunssum, Landgraaf en Heerlen recreatieve voorzieningen aangelegd en verbeterd. Het nieuwe bezoekerscentrum is daarvan een in het oog springend voorbeeld, maar tevens wordt continu aandacht besteed aan mooie wandelroutes, fietspaden en ruiterroutes door het gebied.

De Brunssummerheide is al een prachtig natuurgebied, maar er kan nog steeds een heleboel verbeterd worden. De komende jaren zal daar hard aan gewerkt worden. Leden van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg zijn bij deze opgeroepen ons daarbij te helpen, door bijvoorbeeld inventarisaties te verrichten die ons in staat stellen goede keuzen in het beheer te maken. Of door vrijwilligerswerk te doen en te helpen bij het natuurbeheer. Op deze manier behouden we het gebied ook in de komende jaren voor mens en natuur. We wensen u veel leesplezier met dit bijzondere themanummer en hopen dat het u verleidt om een bezoek te brengen aan de Brunssummerheide: in veel opzichten een uniek stukje Limburgse natuur.

C.A.M. RIJNEN,
Regiodirecteur Noord-Brabant en Limburg
Vereniging Natuurmonumenten